

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลง เป็นโลกแห่งสากลหรือที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด ก็สามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ภาษาจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนทั่วโลก อาทิเช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น สำหรับประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบนี้เช่นกัน หลาย ๆ ประเทศหลังไหลเข้ามาทำธุรกิจการค้ากับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่สำคัญในด้านการลงทุน การท่องเที่ยว เทคโนโลยี รวมไปถึงธุรกิจการค้าต่าง ๆ ในประเทศ และจำนวนคนญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนมากถึงปีละกว่า 1.2 ล้านคน (Asean Japan Center, 2007) ถือว่าเป็นชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมากเป็นอันดับ 1 ในภาวะเช่นนี้ ภาษาก็ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทย และภาษาญี่ปุ่นนั้น นับว่าเป็นภาษาที่มีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทย ทำให้นักเรียนนักศึกษาหาความรู้ได้ตัวโดยเรียนภาษาญี่ปุ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะมีตลาดรองรับ สามารถหางานทำในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นได้

ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเริ่มมีการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการขึ้นครั้งแรกในช่วงเกิดสงครามโลกในปี พ.ศ. 2485-2488 ที่ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Masao Saito, 2008) หลังจากนั้นเริ่มเปิดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นอีกครั้งในปี พ.ศ. 2508 ซึ่งได้เปิดให้มีการเรียนการสอนขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันมีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นกว่า 71,083 คน โดยประเทศไทยถือเป็นอันดับที่ 9 ในโลก ที่มีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด และมีสถาบันที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นถึง 385 แห่ง แบ่งเป็น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนมัธยม และสถาบันสอนภาษาเอกชนต่าง ๆ โดยมีครูที่เป็นคนไทยประมาณ 600 คน และครูชาวญี่ปุ่น 300 กว่าคน มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในระบบทั่วประเทศไทยประมาณ 30,000 กว่าคนต่อปี (Japan Foundation, 2551) นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยจำนวนมากทั่วโลกมีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น มีโรงเรียนมัธยมและโรงเรียนประถมบางแห่งที่สอนภาษาญี่ปุ่นด้วยทำให้ภาษาญี่ปุ่นได้รับความสนใจตั้งแต่คริสต์ศตวรรษ 1800 และเป็นที่แพร่หลายมากขึ้นในช่วงเศรษฐกิจญี่ปุ่นกำลังเฟื่องฟูในศตวรรษ 1980 ในปี พ.ศ. 2524 มีผู้สนใจเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก จึงเปิดเป็นหลักสูตรของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2541 ได้กำหนดให้เป็นวิชาที่ใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัย จึงทำให้มีผู้เรียน

ภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น มีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เมื่อมีนักเรียนเพิ่มขึ้น โรงเรียนมากขึ้นจึงส่งผลให้เกิดภาวะขาดแคลนครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ดังนั้นมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์ จึงได้เปิดสาขาหลักสูตรและการสอนภาษาญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2547 (Japan Foundation, 2551) และในปัจจุบันมีโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่น 283 แห่ง

หลักสูตรการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาญี่ปุ่น ประกอบด้วยเนื้อหา ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นและทักษะกระบวนการทางภาษาญี่ปุ่น ในการจัดการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นเน้นการเรียนรู้แบบ Advance Organizer Learning Model เพื่อสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นขอบข่ายของเนื้อหาอย่างกว้าง ๆ ช่วยรวบรวมลักษณะเฉพาะของเนื้อหาในส่วนที่จะเรียน และรวบรวม โนมัติที่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อนั้นจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนดีขึ้นและง่ายต่อการเรียนรู้ใหม่

จากสภาพปัญหาที่พบของนักเรียนไทยที่เลือกเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่น ปีการศึกษา 2552 พบว่านักเรียนไม่มีความพร้อมทางด้าน อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ขาดการแสวงหาความรู้ นักเรียนไม่รู้ว่ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นมีลักษณะแตกต่างกับภาษาไทยอย่างไร อันเนื่องจากไม่มีตำราเรียน ส่งผลให้นักเรียนไม่รู้ว่จะเรียนอะไรต่อไป นักเรียนไม่สามารถอ่านเนื้อหาที่บ้านก่อนที่จะมาเรียนที่โรงเรียนได้

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้ามาสอนภาษาญี่ปุ่น ในโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเรียนภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะด้านไวยากรณ์และทักษะการพูด จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยคิดว่า จะพัฒนานักเรียนอย่างไร ให้เรียนภาษาญี่ปุ่นได้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ไปศึกษาทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ หลายทฤษฎี พบว่า รูปแบบการสอนแบบ Advance Organizer Learning Model หรือ สิ่งช่วยจัดมโนมัติล่วงหน้า นั้น น่าจะใช้กับภาษาได้ดีที่สุด

การสอนโดยใช้สิ่งช่วยจัดมโนมัติล่วงหน้า เป็นการสอนที่เน้นให้เด็กได้รับมโนมัติหรือหลักการก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ และตามด้วยชุดของสื่อผสมที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหาให้เฉพาะเจาะจง ก่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีความหมายของ Ausubel, 1979 (อ้างถึงใน กิ่งฟ้า สินธุวงศ์, 2525) คือ

1. ความรู้ใหม่ต้องมีความหมายเชิงเหตุและผลต่อเนื่อกับความรู้เดิมของผู้เรียน
2. โครงสร้างความรู้เดิมของผู้เรียนต้องสัมพันธ์กับความรู้ใหม่

ดังนั้น ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สิ่งช่วยจัดมโนมัติล่วงหน้าจึงเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ มีความหมายและสามารถคงความรู้ไว้ใน โครงสร้างทางสติปัญญา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

ธรรมาวดี ปาพะชัย (2543) ได้ศึกษาผลการใช้ส่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ส่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 60 และมีเจตคติที่ดีต่อรูปแบบการสอนที่ใช้ส่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า

นิตยา หอยมุกข์ (2548) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดมโนคติของ Bruner และรูปแบบการสอนโดยใช้ส่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าของ Ausubel กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านไส้ไก่ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือเป็นร้อยละ 75.40 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 80

กุลวรรณ หวังสกุลศิยง (2545) ผลจากการใช้ส่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าและรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จากการทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประเมินผลสรุป โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ปรากฏว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.83 ซึ่งผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 ส่วนนักเรียนผ่านเกณฑ์ความรู้เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.67 ผ่านเกณฑ์ความรู้ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80 ดังนั้น สรุปด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการใช้ส่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าและรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มาใช้ ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนจากกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนจะสามารถพัฒนาการเรียนของตนเองได้สูง

เรวดี หล้าสา (2545) ได้ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้แนวคิด Advance Organizer, Cooperative Learning และ Mastery Learning ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนต้องได้คะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มและเกณฑ์บุคคลที่ได้คะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 70 ดังกล่าว จะต้องมียกอย่างน้อยร้อยละ 80 ของคะแนนนักเรียนทั้งชั้น คือนักเรียนทั้งหมด 40 คน จะต้องผ่านหรือได้คะแนนอย่างน้อยร้อยละ 70 จำนวน 32 คน หลังจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประเมินผลการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้แนวคิด Advance Organizer, Cooperative Learning และ Mastery Learning แล้ว พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งชั้นเท่ากับร้อยละ 84.25 และจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนอย่างน้อยร้อยละ 70 เท่ากับ 40 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จะเห็นได้ว่า จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อ

ประเมินผล นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ นั่นคือ เกณฑ์ความรอบรู้และเกณฑ์จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Meverceh (1985 อ้างถึงใน รัตนา ตรีกลาง, 2537) พบว่า การใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ ผสมผสานกับการเรียนเป็นคณะจะมีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และยังพัฒนาด้านทักษะการคำนวณ และทักษะความเข้าใจของผู้เรียน ได้คืออีกด้วย

จากการศึกษาทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจและ นำวิธีการสอนโดยใช้สิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานก่อนเรียนอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นของนักเรียนให้ดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไวยากรณ์พื้นฐานวิชาภาษาญี่ปุ่นโดยนักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ที่โรงเรียนกำหนดไว้

2.2 เพื่อศึกษาทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นในการจัดกิจกรรมสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า โดยนักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ที่โรงเรียนกำหนดไว้

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสิ่งช่วยมโนคติล่วงหน้า

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 ด้านบุคคล

ด้านบุคคลที่ใช้ศึกษาเป็น นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่น จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

3.2 ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน ไวยากรณ์พื้นฐานวิชาภาษาญี่ปุ่น หน่วยคำกริยา จำนวน 8 แผน 16 คาบ (คาบละ 55 นาที)

3.3 ด้านระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

3.4 ด้านสถานที่

โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

4. นวัตกรรมพิเศษ

4.1 ผลการจัดกิจกรรม หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่น และความคิดเห็นของนักเรียน

4.2 สิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า หมายถึง การเตรียมเนื้อหาที่จะสอนหรือสิ่งที่จะแนะนำ จัดเตรียมไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้มองเห็นถึงขอบข่ายเนื้อหาอย่างกว้าง ๆ เรียนรู้สิ่งใหม่ แล้วนำไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่แล้วใน โครงสร้างทางสติปัญญาของผู้เรียน

4.3 ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน หมายถึง กลุ่มคำกริยาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวน 33 คำ

4.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำข้อสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องไวยากรณ์พื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบ ทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4.5 ทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่น หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะการพูด วิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ไวยากรณ์พื้นฐาน ประเมินโดยใช้ Scoring Rubrics 3 ระดับ

4.6 ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครู โดยการใช้สิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าตั้งแต่ขั้นนำ ขั้นสรุป และขั้นสอนเช่นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.7 เกณฑ์การผ่าน (70/70) หมายถึง นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ที่โรงเรียนกำหนดไว้

4.8 ผ่านเกณฑ์ หมายถึง ได้ระดับคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เป็นแนวทางในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

5.2 นักเรียนมีความรู้ในไวยากรณ์พื้นฐานภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น

5.3 นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น